

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS pārbaudes lietā Nr. 2022-26-4C

Rīgā

25.07.2023.

Nr. 6-6/22

[persona A]
[e-paraksts]

Par tiesībām uz pieeju tiesai

1. Tiesībsargs saņēma Jūsu 2022.gada 29.marta iesniegumu (reģistrēts 2022.gada 30.martā ar Nr.432) un 2022.gada 31.marta iesniegumu (reģistrēts 2022.gada 1.aprīlī ar Nr.6-1/243), kuros norādāt uz iespējamu Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajā teikumā nostiprinātās pamattiesības – tiesību uz pieeju tiesai – pārkāpumu lietas Nr.[..] (*turpmāk – civillietā*) izskatīšanā.

Iesniegumos minēts, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas sekretāre esot nepamatoti atgriezusi Jūsu elektronisko pasta vēstuli, tādējādi nenodrošinot Jums iespēju ievērot procesuālo termiņu tiesas noteikto darbību veikšanai. Lai gan vairākus tiesas norādītos prasības pieteikuma trūkumus Jūs esot iepriekš novērsusi, tiesa tos neesot ņēmusi vērā un nolēmusi Jūsu prasības pieteikumu uzskatīt par neiesniegtu. Līdz ar to uzskatāt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnešu un darbinieku rīcību par nepamatotu un prettiesisku.

2. Pamatojoties uz minētajiem iesniegumiem, tiesībsargs ierosināja pārbaudes lietu Nr.2022-26-4C. Lai vispusīgi izvērtētu Jūsu iesniegumos norādītos jautājumus, tiesībsargs vairākkārt lūdza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai sniegt informāciju par Jūsu iesniegumos minētajiem apsvērumiem, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta priekšsēdētājam (*turpmāk – Augstākā tiesa*) sniegt informāciju par Augstākajā tiesā veikto pārbaudi un tās rezultātiem attiecībā uz civillietu, Tiesu administrācijai sniegt informāciju par pārbaudes lietā būtiskiem apstākļiem, kā arī tiesībsargs iepazīnās ar civillietas materiāliem Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

3. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa norādīja, ka tiesas kompetencē neietilpst IT un tehnisko jautājumu risināšana. Tiesu portālā <https://manas.tiesas.lv/eTiesas> esot sniegts skaidrojums, cik liela apjoma datni var nosūtīt tiesai uz e-pasta adresi. Ja tiek pārsniegts norādītais apjoms, elektroniskā pasta sūtījums tiekot iesniedzējam atgriezts, sniedzot skaidrojumu par tiesai uz e-pasta adresi nosūtāmās datnes apjomu.

Tiesa sniedza informāciju, ka visos gadījumos, izņemot pārbaudes lietā norādīto gadījumu, elektroniskā pasta sūtījuma iesniedzēji nosūta atkārtoti tiesai elektroniskā pasta sūtījumu atbilstoši tiesas norādītajam. Personai esot noteiktas un nodrošinātas tiesības iesniegt tiesā prasības un dokumentus elektroniski, nodrošinot attiecīgu elektroniskā sūtījuma izmēra apjomu un formātu, personiski vai pa pastu. Līdz ar ko, tiesas ieskatā, personai netiek atņemtas tiesības uz tiesas pieejamību un aizskartas tiesības uz taisnīgu tiesu. Turklāt atbilstoši Civilprocesa likuma (*turpmāk – CPL*) 133.panta piektajai daļai prasības pieteikuma atdošana prasītājam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot minētajā likumā noteikto vispārējo prasības pieteikuma iesniegšanas kārtību.

Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietiece sniedza informāciju, ka tiesnesei [..] netika nodoti 2022.gada 8.martā ar elektroniskā pasta starpniecību tiesā saņemtie [personas A] dokumenti. Līdz ar to tiesnesei nebija iespēja ar tiem iepazīties un tos izvērtēt. Taču tiesa uzsvēra, ka [persona A], atsūtot e-pastu tiesai, kas pārsniedz noteikto apjomu, vienmēr tika informēta par to, ka viņas sūtītie e-pasta pielikumi pārsniedz 10 MB.

Augstākā tiesa atsūtīja tiesībsargam tās 2022.gada 1.jūnijā Jums sniegto atbildi par iesniegumiem, kuros izsakāt iebildumus par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses [..] rīcību un minētās tiesas priekšsēdētājas sniegtajām atbildēm uz Jūsu iesniegumiem. Augstākās tiesas atbildē norādīts, ka tā nevar secināt, ka tiesnese būtu rīkojusies ļaunā ticībā, nolūkā palīdzēt vai kaitēt lietas dalībniekam, vai savās personiskajās interesēs. Tāpat nav konstatējams, ka tiesnese būtu rīkojusies ar rupju nolaidību vai tiesnesei varētu pārnest rūpības trūkumu. Līdz ar to Jūsu iebildumi par tiesneses rīcību acīmredzami nevarot sasniegt disciplinārās atbildības līmeni un neesot pamata disciplinārlietas ierosināšanai. Turklāt Augstākās tiesas priekšsēdētājam nav tiesības pārvērtēt citas tiesas priekšsēdētāja rīcību un sniegtās atbildes pamatotību.

Savukārt Tiesu administrācija sniedza informāciju par tās sagatavoto skaidrojumu tiesu portālā par tiesai elektroniski nosūtāmajiem dokumentiem, tostarp, nosūtāmo dokumentu kopējo maksimālo apjomu.

Izvērtējot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, kā arī pārbaudes lietas materiālus, sniedzu sekojošu atzinumu.

4. No civillietas materiāliem izriet, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2021.gada 1.decembra lēmumu Jūsu prasības pieteikums pret [..] vidusskolu par rīkojuma atzīšanu par prettiesisku un spēkā neesošu un kompensācijas piedziņu atstāts bez virzības līdz 2021.gada 27.decembrim lēmumā konstatēto trūkumu novēršanai, proti: 1) jāpiesaka precīzs prasījums lūgumu daļā; 2) jāiesniedz piedzenamās summas aprēķins, pievienojot pierādījumus par vidējās izpeļņas apmēru; 3) prasības pieteikumā jānorāda par mediācijas izmantošanu un konta numurs, kurā veicama piedzenamās summas samaksa vai atlīdzināmi tiesāšanās izdevumi (*turpmāk – 2021.gada 1.decembra lēmums*).

Izskatot Jūsu blakus sūdzību par minēto lēmumu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2022.gada 9.februārī nolēma atstāt negrozītu 2021.gada 1.decembra lēmumu, noraidot blakus sūdzību un nosakot Jūsu prasības pieteikuma trūkumu novēršanai termiņu – līdz 2022.gada 8.martam. Pamatojoties uz CPL 449.panta pirmo daļu, minētais lēmums nav pārsūdzams.

Savukārt ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2022.gada 28.marta lēmumu Jūsu prasības pieteikums uzskatīts par neiesniegtu un nolemts atdot Jums prasības pieteikumu. Ievērojot, ka prasības pieteikums saņemts tiesā ar elektroniskā pasta starpniecību, tas uzskatāms par Jums atgrieztu (*turpmāk – 2022.gada 28.marta lēmums*).

Lēmuma motīvu daļā norādīts, ka Jūs neesat novērsusi 2021.gada 1.decembra lēmumā konstatētos trūkumus, tāpēc, pamatojoties uz CPL 133.panta ceturto daļu, prasības pieteikumu uzskata par neiesniegtu un atdod prasītājam. Vienlaikus lēmumā norādīts, ka atbilstoši CPL 133.panta piektajai daļai prasības pieteikuma atdošana prasītājam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot CPL noteikto vispārējo prasības pieteikumu iesniegšanas kārtību.

Lai gan 2022.gada 28.marta lēmums nav pārsūdzams, Jūs elektroniskā pasta sūtījumā iesniedzāt blakus sūdzību par minēto lēmumu. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2022.gada 7.aprīļa vēstuli “Par blakus sūdzības atgriešanu” Jums tika izskaidrots, ka CPL neparedz iespēju iesniegt blakus sūdzību par nepārsūdzamu lēmumu. Līdz ar to tiesnese iesniegto blakus sūdzību Jums atgrieza. Vienlaikus šajā vēstulē tiesnese norādīja:

“2022.gada 8.martā [persona A] ar elektroniskā pasta starpniecību nosūtīja tiesai ar drošu elektronisko parakstu parakstītu failu (tematā norādot “Par trūkumu novēršanu lietā Nr.[..], 2021.g. (arhīva Nr.[..])”, kuru tiesas ekspedīcijas darbinieki 2022.gada 9.martā atgrieza iesniedzējai sakarā ar to, ka bija pārsniegts sūtījuma atļautais apjoms, proti, pievienojamā faila izmērs pārsniedza 10 MB. Citi sūtījumi lietā Nr.[..], 2021.g. no [personas A] netika saņemti.”

5. No pārbaudes lietas materiāliem izriet, ka 2022.gada 8.martā plkst.20:33 Jūs nosūtījāt no sava inbox.lv e-pasta elektronisko pastu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai uz e-pasta adresi *rigas.vidzeme@tiesas.lv*. Elektroniskās vēstules nosaukums bija “Par trūkumu novēršanu lietā Nr.[..],2021.g. (arhīva Nr.[..])”. No minētās vēstules izriet, ka pielikumā pievienojāt vienu dokumentu ar nosaukumu “20220308 lug RPVPT kop.edoc”, kura izmērs bija 29,14 MB. Vēstulē lūdzāt apstiprināt minētā dokumenta saņemšanu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas sekretāres 2022.gada 9.marta plkst.09:54 elektronisko vēstuli tika apstiprināts, ka Jūsu 2022.gada 8.marta e-pasts ir saņemts. Savukārt tajā pašā dienā plkst.10:30 tiesas sekretāre Jums nosūtīja elektronisko pasta vēstuli ar norādi, ka Jūsu elektroniskā pasta vēstule tiek atgriezta. Minētajā vēstulē sniegts šāds skaidrojums:

“Norādām, ka nosūtot tiesai elektroniskā pasta sūtījumus, viena elektroniskā sūtījuma kopējais maksimālais apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB un viena pielikumā pievienojamā faila izmērs nedrīkst pārsniegt 10 MB, kas ir Microsoft noteiktais elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojums Office365 aplikācijā. Plašāk skaidrojot, tas nozīmē to, ka e-pasta vēstulei var pievienot vairākas datnes, taču vienas datnes izmērs nedrīkst pārsniegt 10 MB, bet kopējais ziņojuma apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB. Taču šāds apjoms varētu tikt sasniegts ļoti retos gadījumos. Atļautie formāti: *.pdf, *.doc, *.docx, *.odt, *.txt, *.rtf, *.jpg, *.tif, *.edoc.”

Arī Augstākā tiesa Jums 2022.gada 1.jūnijā sniegtajā atbildē norādīja, ka elektroniskā pasta sūtījumam pievienojāt dokumentu 29.14 MB apjomā, kas pārsniedz elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojumu Office365 aplikācijā. Šādos gadījumos sūtījums tiek piegādāts kā tukšs, vai pievienotais pielikums ir bojāts un to nevar atvērt.

6. Latvijas Republikas Satversmes (*turpmāk – Satversme*) 92.panta pirmais teikums paredz, ka “ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā”. Tāpat arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta 1.punkts nosaka, ka “ikvienam ir tiesības, nosakot savu civilo tiesību un pienākumu vai jebkuras

viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā tiesā [..]”. Interpretējot Satversmes 92.panta pirmo teikumu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta¹. Tātad šai Satversmes normai ir gan materiāls, gan procesuāls raksturs. Tas nozīmē, ka ikvienam ir tiesības ne tikai uz taisnīgu tiesas procesu, bet arī uz pieeju tiesai.² Tas savukārt nozīmē to, ka valstij ir jānodrošina tāds tiesiskais regulējums, kas nerada nepamatotus šķēršļus personai izmantot tiesības vērsties tiesā.

Turklāt jāņem vērā, ka tieši no tiesību uz pieeju tiesai pienācīgas nodrošināšanas lielā mērā ir atkarīga pārējo cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzība. Tāpēc tiesību uz taisnīgu tiesu nozīmīgumu nedrīkst novērtēt par zemu un šo tiesību garantijām jābūt efektīvām un praksē saprātīgi īstenojamām, ne teorētiskām.³

Pārbaudes lietā pēc būtības izvērtējams jautājums, vai konkrētajā gadījumā tiesa ir nepamatoti ierobežojusi Jūsu tiesības uz pieeju tiesai, atgriežot elektronisko pasta sūtījumu, kuram pielikumā pievienotais dokuments pārsniedza elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojumu.

7. Visupirms norādāms, ka Jūs nosūtījāt elektronisko pastu tiesai ar pielikumā pievienoto dokumentu 2022.gada 8.martā, kas bija pēdējā 2021.gada 1.decembra lēmumā norādīto trūkumu novēršanas diena. Tātad Jūs īstenojāt savas tiesības, ievērojot tiesas noteikto termiņu trūkumu novēršanai.

Pārbaudes lietā jāņem vērā apstākļi, ka tiesa atgriezta Jūsu elektroniskā pasta vēstuli 2022.gada 9.martā, kas bija dienu pēc tiesas noteiktā termiņa trūkumu novēršanai beigām. Līdz ar to atkārtoti iesniedzot vai elektroniski nosūtot 2022.gada 8.martā atsūtīto dokumentu (atbilstoši tiesas norādītajam elektroniskā sūtījuma izmēra apjomam un formātam), šādas darbības tiktu veiktas pēc 2021.gada 1.decembra lēmumā norādīta trūkumu novēršanas termiņa.

Ievērojot CPL 48.panta pirmo daļu un 49.pantu, termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, izbeidzas šajā datumā un tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar tiesas noteiktā termiņa izbeigšanos. Līdz ar to pēc procesuālā termiņa izbeigšanās iesniegtos dokumentus nepieņem.

Lai gan tiesībsargs pārbaudes lietas ietvaros lūdza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai sniegt viedokli, vai šādā gadījumā Jums bija tiesības atkārtoti iesniegt vai elektroniski nosūtīt 2022.gada 8.martā atsūtītos dokumentus, nokavējot tiesas noteikto procesuālo termiņu, tiesa nesniedza atbildi uz šo jautājumu. Tiesas atbildē norādīts, ka personai ir noteiktas un nodrošinātas tiesības iesniegt tiesā prasības un dokumentus elektroniski (nodrošinot attiecīgu elektroniskā sūtījuma izmēra apjomu un formātu), personiski vai pa pastu. Līdz ar to personai netiekot atņemtas tiesības uz tiesas pieejamību un aizskartas tiesības uz taisnīgu tiesu.

Iepazīstoties ar Jums 2022.gada 1.jūnijā sniegto Augstākās tiesas atbildi, tiesībsargs piekrīt Augstākās tiesas norādei, ka Jūs neesat spērusi attiecīgus soļus, lai rastu situācijas risinājumu, piemēram, sazināties ar tiesu šīs problēmas risināšanā vai šo dokumentu kopumu nosūtīt tiesai vēlreiz, sadalot nosūtāmo dokumentu mazākos apjomos vai iesniegt

¹ Satversmes tiesas 2018.gada 14.jūnija sprieduma lietā Nr.2017-23-01 12.punkts.

² Satversmes tiesas 2017.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr.2016-06-01 27.punkts.

³ sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 31.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-20/2018 15.punktu.

tos tiesas kancelejā, vai izmantot tiesas pastkasti, kas izvietota pie tiesas ēkas. Taču arī Augstākās tiesas atbildē nav sniegts skaidrojums, vai šādas Jūsu darbības nodrošinātu to, ka tiesa pieņem dokumentus, kas tiktu iesniegti pēc tiesas noteiktā procesuālā termiņa beigām.

CPL 51.pants paredz, ka nokavētos procesuālos termiņus pēc lietas dalībnieka pieteikuma atjauno tiesa, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem. Ja tiesa atjauno nokavēto termiņu, tiesa vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību. Līdz ar to lietas dalībnieks var lūgt tiesu minēto procesuālo termiņu atjaunot CPL 51.pantā paredzētajā kārtībā, ja termiņa nokavējumam bijuši attaisnojoši iemesli, proti, tādi, kas nav atkarīgi no personas gribas vai rīcības.

Tiesībsargs vēlas uzsvērt, ka Jums netika liegta iespēja īstenot CPL 51.pantā noteiktās tiesības, tādējādi izmantojot visus pieejamos tiesiskos risinājumus, lai Jūs pozitīva tiesas lēmuma gadījumā varētu atkārtoti iesniegt tiesā dokumentu 2021.gada 1.decembra lēmumā norādīto trūkumu novēršanai. No pārbaudes lietas materiāliem nav konstatējams, ka Jūs pēc tiesas 2022.gada 9.marta elektroniskās pasta vēstules saņemšanas interesējāties tiesā par iespējamiem risinājuma variantiem. Vēršu Jūsu uzmanību uz to, ka tiesības lūgt tiesai atjaunot nokavēto procesuālo termiņu ir cieši saistītas ar tiesneša vērtējumu par lietas dalībnieka, t.i., Jūsu rīcību. Ņemot vērā, ka Jūs neveicāt attiecīgās procesuālās darbības, tiesībsargs objektīvi nevar spriest par tiesas iespējamo rīcību konkrētā jautājuma izlemšanā.

Lietā nav strīda par to, ka, ievērojot CPL 133.panta piekto daļu, prasītājam nav šķērslis atkārtoti iesniegt tiesā prasības pieteikumu. Taču, tiesībsarga ieskatā, šāda iespēja nevar atsvērt to, ka lietas dalībnieks īstenoja savas tiesības tiesas noteiktā termiņa ietvaros, taču tiesa atteicās pieņemt dokumentu, pamatojoties uz elektroniskā pasta sūtījumā ietvertās datnes izmēru. Vienlaikus gan jāatzīmē Augstākās tiesas atbildē tiesībsargam norādītais, ka *“no Tiesu informatīvās sistēmas datiem redzams, ka ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2022.gada 21.aprīļa lēmumu ir ierosināta civillietā Nr.[..] [personas A] prasībā pret [..] vidusskolu par darba devēja rīcības atzīšanu par prettiesisku”*. Līdz ar to Jūs izmantojāt CPL 133.panta piektajā daļā piedāvāto tiesību aizsardzības līdzekli un atkārtoti iesniedzāt tiesā prasības pieteikumu, uz kā pamata tiesa ierosināja civillietu.

8. Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 28.jūnija noteikumu Nr.473 “Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprites kārtība valsts un pašvaldību iestādēs un kārtība, kādā notiek elektronisko dokumentu aprite starp valsts un pašvaldību iestādēm vai starp šīm iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām” (turpmāk – Noteikumi Nr.473) 16.¹ punktu iestāde var noteikt elektroniskā pasta ziņojumam pievienoto datņu kopējo pieļaujamo lielumu, kas nav mazāks par 10 megabaitiem, informāciju par to norādot savā mājas lapā internetā vai nododot to atklātībai citā veidā.

Tiesas ar darba telpām, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru nodrošina Tiesu administrācija sadarbībā ar valsts akciju sabiedrību “Tiesu namu aģentūra”.⁴ Tiesu administrācija pārbaudes lietā sniegtajā atbildē norāda, ka tiesas izmanto Microsoft Office programmatūru un Microsoft noteiktais elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojums Microsoft Office365 aplikācijā ir 150 megabaiti⁵. **No minētā**

⁴ sk. likuma “Par tiesu varu” 107.¹ panta otrās daļas 21.punktu

⁵ sk. Microsoft 365 dokumentāciju: <https://learn.microsoft.com/en-us/office365/servicedescriptions/exchange-online-service-description/exchange-online-limits#message-limits>.

tiesībsargs secina, ka tiesai elektroniski nosūtāmo dokumentu kopējam maksimālajam apjomam pastāv tehnoloģiski ierobežojumi.

Tiesu administrācijas atbildē norādīts, ka saskaņā ar tās sagatavoto skaidrojumu par tiesai elektroniski nosūtāmajiem dokumentiem, tostarp, nosūtāmo dokumentu kopējo maksimālo apjomu, kas ir publiski pieejams tiesu portālos, elektroniskā pasta sūtījuma viena pielikumā pievienojamā faila izmērs nedrīkst pārsniegt 10 megabaitus, savukārt viena elektroniskā sūtījuma kopējais maksimālais apjoms nedrīkst pārsniegt 150 megabaitus. Taču, iesniedzot dokumentus tiesu portāla <https://manas.tiesas.lv/eTiesas/> sadaļā “Iesniegumi tiesai” un portālā www.elieta.lv, viena iesnieguma maksimālais apjoms ir 10 megabaiti.

Tādējādi, vadoties no Tiesu administrācijas sniegtās atbildes pārbaudes lietā, atzīstams, ka tiesai elektroniski nosūtāmā dokumenta vienas datnes maksimālais izmērs un elektroniski nosūtāmo dokumentu kopējais maksimālais apjoms atbilst Noteikumu Nr.473 prasībām.

9. Labas pārvaldības princips ir konstitucionāls vispārējais tiesību princips, kas netieši ietverts Latvijas Republikas Satversmes 1.pantā un ir atzīts par Eiropas Savienības pamattiesību (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41.pants).

Labas pārvaldības princips tieši nostiprināts Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā, nosakot, ka valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Turklāt atbilstoši šā panta septītajai daļai valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību. Tas attiecas it īpaši uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības vai tiesiskās intereses īstenotā vai plānotā darbība skar vai var skart.

Līdz ar to sabiedrībai ir tiesības saņemt tādu informāciju no valsts institūcijām, kas ir skaidri un nepārprotami uztverama. Turklāt personai ir tiesības paļauties uz valsts institūciju mājaslapās, tostarp tiesu portālos, norādītās informācijas patiesumu.

10. No pārbaudes lietas materiāliem izriet, ka tiesu portālos <https://manas.tiesas.lv/eTiesas/> un www.elieta.lv ir pieejams Tiesu administrācijas sagatavots skaidrojums par tiesai elektroniski nosūtāmajiem dokumentiem, tostarp, nosūtāmo dokumentu kopējo maksimālo apjomu. Iepazīstoties ar minēto informāciju, tiesībsargs konstatē, ka portālā www.elieta.lv iekļauts šāds publiski pieejams skaidrojums:

“Cik liela apjoma datni varu nosūtīt tiesai uz e-pasta adresi?”

Nosūtot tiesai elektroniskā pasta sūtījumus, lūdzam ievērot, ka viena elektroniskā sūtījuma kopējais maksimālais apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB, kas ir Microsoft noteiktais elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojums Office365 aplikācijā. Plašāk skaidrojot, tas nozīmē to, ka e-pasta vēstulei var pievienot vairākas datnes, taču vienas datnes izmērs nedrīkst pārsniegt 50 MB, bet kopējais ziņojuma apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB. Atgādinām – lai dokuments iegūtu juridisko spēku, to obligāti ir jāparaksta ar elektronisko parakstu; Pievienojot failus e-lietas portālā, pievienojamā faila izmērs nedrīkst pārsniegt 10 MB. Atļautie formāti: *.pdf, *.doc, *.docx, *.odt, *.txt, *.rtf, *.jpg, *.tif, *.edoc.”⁶

⁶ sk. <https://www.elieta.lv/web/#/biezak-uzdotie-jautajumi>.

Savukārt tiesu portālā *www.tiesas.lv* 2020.gada 27.novembrī tika publicēts šāds skaidrojums:

“Nosūtot tiesai elektroniskā pasta sūtījumus, lūdzam ievērot, ka viena pielikumā pievienojamā faila izmērs nedrīkst pārsniegt 10 MB. Viena elektroniskā sūtījuma kopējais maksimālais apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB, kas ir Microsoft noteiktais elektroniskā pasta maksimālā izmēra ierobežojums Office365 aplikācijā.

Plašāk skaidrojot, tas nozīmē to, ka e-pasta vēstulei var pievienot vairākas datnes, taču vienas datnes izmērs nedrīkst pārsniegt 10 MB, bet kopējais ziņojuma apjoms nedrīkst pārsniegt 150 MB. Taču šāds apjoms varētu tikt sasniegts ļoti retos gadījumos.

Iesniedzot dokumentus tiesu portāla <https://manas.tiesas.lv/eTiesas/> sadaļā “Iesniegumu tiesai”, viena iesnieguma maksimālais apjoms ir 10 MB. Atļautie formāti: *.pdf, *.doc, *.docx, *.odt, *.txt, *.rtf, *.jpg, *.tif, *.edoc. Atgādinām – lai dokuments iegūtu juridisko spēku, to obligāti ir jāparaksta ar elektronisko parakstu!”. Vienlaikus minētajam skaidrojumam tika pievienots informatīvs vizuālais materiāls par tiesai elektroniski nosūtāmajiem dokumentiem:

No minētā tiesībsargs secina, ka tiesu portālos sniegta atšķirīga, savstarpēji pretrunīga informācija par e-pasta vēstulei pievienojamās vienas datnes maksimāli pieļaujamo megabaitu izmēru. Vienlaikus tiesībsargs konstatē, ka brīdī, kad radās pārbaudes lietas pamatā esošais strīds, kā arī vadoties no tiesu un Tiesu administrācijas iepriekš sniegtajām atbildēm, informācija par e-pasta vēstulei pievienojamās vienas datnes maksimāli pieļaujamo megabaitu izmēru, tostarp vadoties no tiesu portāla *www.elieta.lv*, tika norādīta 10 MB.

Ievērojot konstatētās pretrunas, tiesībsargs atkārtoti vērsās Tiesu administrācijā un lūdza sniegt informāciju, vai laikā, kad Jūs vērsāties tiesā ar elektronisko dokumentu, t.i., 2022.gada 8.martā, un tiesai atbildot 2022.gada 9.martā, tiesu portālā *www.elieta.lv* bija norādīts, ka vienu datni var iesniegt apjomā, kas nepārsniedz 50 MB, vai tajā laikā spēkā vēl bija vecais regulējums, kas paredz iesniegt apjomā, kas nepārsniedz 10 MB.

Tiesu administrācija, atbildot uz tiesībsarga lūgumu, informēja, ka tiesu portālā *www.elieta.lv* izmaiņas attiecībā uz iesniedzamo dokumentu datņu izmēru veiktas 2023.gada 13.martā, līdz ar to līdz 2023.gada 13.martam tiesu portālā *www.elieta.lv* bija norādīts, ka vienu datni var iesniegt apjomā, kas nepārsniedz 10 MB. Tādējādi tiesībsargs secina, ka laikā, kad Jūs vērsāties tiesā, abos tiesu portālos bija norādīta vienāda informācija par iesniedzamo dokumentu datņu izmēru, t.i., vienu datni var iesniegt apjomā, kas nepārsniedz 10 MB.

Vienlaikus tiesībsargs lūdza Tiesu administrācijai sniegt informāciju, vai pašreiz savstarpēji pretrunīgo informāciju starp tiesu portālu *www.elieta.lv* un *www.tiesas.lv* ir paredzēts izlabot. Atbildot uz minēto jautājumu, Tiesu administrācija informēja, ka

2023.gada 18.jūlijā vietnē *www.tiesas.lv* ir ievietota aktuālā informācija par tiesā iesniedzamo dokumentu datņu maksimālo izmēru, par ko tiesībsargs pārliecinājās un guva apstiprinājumu Tiesu administrācijas norādītājam.⁷ Savukārt 2020.gada 27.novembra ziņa vietnē *www.tiesas.lv* vairs nav pieejama.⁸

Tiesībsargs vērs uzmanību, ka atbilstoši Tieslietu ministrijas 2021.gada 1.decembra iekšējo noteikumu Nr.1-2/10 "Tiesu lietvedības organizēšanas noteikumi"⁹ 13.-15.punktam tiesas telpās var izvietot aktuālo informāciju. Tātad informācijas izvietošana tiesas telpās par tiesai elektroniski nosūtāmā dokumenta vienas datnes maksimālo izmēru un nosūtāmo dokumentu kopējo maksimālo apjomu ir pieļaujama saskaņā ar norādītajiem iekšējiem noteikumiem, taču tiesām šādas informācijas izvietošana pienākums tiešā veidā nav noteikts. No pārbaudes lietas materiāliem nav konstatējams, vai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa minēto informāciju bija izvietojusi tiesas telpās. Līdz ar to lietu dalībniekiem, tostarp Jums, bija iespēja iepazīties ar elektroniski nosūtāmā dokumenta maksimāli pieļaujamo apjomu tiesu portālos un īstenot savas likumā noteiktās tiesības atbilstoši publiski pieejamajai informācijai.

11. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta sestā daļa paredz, ka valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tās pienākums ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā. Labas pārvaldības princips citstarpā prasa pretimnākošu un cieņpilnu valsts iestādes attieksmi pret privātpersonu, kas ietver ne vien iestādes pienākumu rīkoties atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, bet arī pastāvīgi uzlabot personai sniegto pakalpojumu kvalitāti, ievērojot, ka valsts pārvalde kalpo iedzīvotājiem.

Līdz ar to tas, ka 2023.gada 13.martā tika veiktas būtiskas izmaiņas attiecībā uz iesniedzamo dokumentu datņu izmēru un privātpersonas šobrīd var iesniegt tiesā vienu datni apjomā, kas nepārsniedz 50 MB, līdzšinējo 10 MB vietā, liecina par sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu, kas tiesībsarga ieskatā atbilst labas pārvaldības principa būtībai. Savukārt tas, ka iepriekš spēkā esošais regulējums neparedzēja tik liela apjoma dokumenta datnes iesniegšanu, vēl nenozīmē, ka tas neatbilda privātpersonas labākajām tiesiskajām interesēm, jo jāņem vērā, ka valsts pārvalde regulāri attīstās un uzlabo savus pakalpojumus. Turklāt līdz 2023.gada 13.martam visas privātpersonas atradās vienādos apstākļos, līdz ar to neradot kādai sabiedrības grupai nepamatotas priekšrocības.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secinu, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ievēroja CPL un Tiesu administrācijas sagatavotajā skaidrojumā par tiesai elektroniski nosūtāmā dokumenta maksimālo apjomu noteiktās prasības. Vienlaikus tiesībsargs atzīst, ka Tiesu administrācija varēja jau savlaicīgāk vietnē *www.tiesas.lv* ievietot aktuālo informāciju par tiesā iesniedzamo dokumentu datņu maksimālo izmēru, nevis tikai 2023.gada 18.jūlijā, kas acīmredzot notika pēc tiesībsarga vērsšanās pie Tiesu administrācijas. Tomēr tas nemaina pamata secinājumu pārbaudes lietā, ka tajā laikā, kad Jūs vērsāties tiesā un tiesa sniedza Jums atbildi, abos tiesu portālos bija norādīta vienāda un precīza informācija par tiesā iesniedzamo dokumentu datņu maksimālo izmēru.

Ievērojot minētos apstākļus, secinu, ka Jums netika pārkāptas Satversmes 92.panta pirmajā teikumā nostiprinātās tiesības uz pieeju tiesai.

Ar šo atzinumu pārbaudes lieta tiek pabeigta.

⁷ Sk. <https://www.tiesas.lv/aktualitates/informacija-par-elektroniski-nosutamiem-dokumentiem-12172>.

⁸ sk. <https://www.tiesas.lv/aktualitates/informacija-par-elektroniski-nosutamiem-dokumentiem-9906>.

⁹ sk. https://tiesas.lv/Media/Default/Page/_Tiesu_lietvediba.pdf.

Ar cieņu
Tiesībsargs

Juris Jansons